

Рибальське щастя

Василь Чухліб

Що Васильок — рибалка завзятий та удатний, про те всі на кутку знають. Інший цілий день прогибіє на річці й повертається додому впорожні, у кошульку трави чи щавлю напхає, аби стрічні думали, що рибу несе. А Васильок завжди з уловом, який кожному видно, бо рибу він нанизує на гнучку лозинку, і коли йде через городи та косогір, то ще й піднімає низку повище, щоб не волочилася по землі.

— Малий, а везучий! — кидає дядько Арсен, чи то хвалячи, а чи завидуючи.

"Везучий, — думає Васильок. — Бо дідусь Федір навчив. І вставати удосвіта, і місця розпізнавати рибні, і снасті лаштувати, і наживку добирати. Ось і везучий..."

— Еге ж, не кожному всміхається рибальське щастя, — каже дідусь. — У всякому ділі не тільки охота, а й уміння потрібне.

Недавно дядько Митро подарував Василькові кілька гачків, які сам вигнув, випиляв із сталевого дроту. Побачивши, як зрадів хлопчина, дістав із бляшанки ще одного.

— А оце тобі, рибалочко, на велику рибу!

Васильок розглядав гачка. Власне, їх було аж три, спаяних докупи, — гачок-трійчатка.

— Сома ловив коли?

— Та ні, не доводилось, — зізнався Васильок.

— Так оце тобі на сома.

Васильок одразу полопотів до дідуса, аби похвалитися гачками.

Дідусь лежав на полику, прикрившись рядниною, і важко дихав.

— Трусить мене, онучку, — поскаржився кволим голосом. — Спека он яка, а мені холодно. Малярія клята! Укрий мене ще чимось.

Васильок укryw дідуса ватянкою і побіг додому, щоб звідомити маму.

Вони носили дідусеві їжу, та він майже не торкався її, пив тільки кип'ячену воду з м'ятою.

— А що б ви їли, тату? — запитувала мама, сумно дивлячись на схудле, позеленіле дідусеве обличчя.

— Та нічого й не хочеться... Хоч якби юшечки свіженької із риби... Може, й посьорбав би...

Ще сонце тільки несміливо зарожевило за деснянськими гаями та дібровами крайнебо, як двоє рибалок спустили на воду човника-довбанку. То були Васильок та Михайлик.

Далеко не запливали, пристали до невеличкого острівця посеред Десни, який, однак, мав свою назву — Столик. Бо вивищувався над водою, був рівенький, округлий, справді схожий на столика. Васильок знав, що тут завжди добре береться риба.

У човнику лежали всякі снасті — й вудочки-поплавчанки, й донки. Хутко позакидали їх і стали чекати кльову. Та хоч би який поплавок затремтів, хоч би

вудлище здригнулося, стукнуло в долоню таким знайомим, нетерпляче очікуваним сигналом.

— Спить риба, чи що? — крутився Михайлик.

— Та де ж вона спить? Бачиш, як гуляє на бистрині, скидається, блюхає.

— А ловитися не хоче...

— Хіба їй накажеш? Он мошок скільки нападало у воду, є рибі харч.

Мошки стали допікати їм, і Васильок розклав на березі вогнище, накидав туди вогкого торішнього листа, аби дужче диміло.

Чатували біля вудочок годину, другу, та лиш кілька колючих носариків спіймали.

— Ти дивись за вудками, а я з човна спробую, — сказав Васильок Михайликові.

Він трохи відплив від острівця, опустил у воду прив'язану до мотузка каменюку, яка служила за якоря. Хльоскав вудочкою направо й наліво, аж рука зболіла, — а хоч би тобі хвіст який! І Михайлик на Столику он сидить без руху, підперши долонями обличчя. Чомусь ні на старі гачки риба не ловиться, ні на нові, ті, що дядько Митро подарував. Ось тобі й рибальське щастя...

І тут Васильок згадав про гачка-трійчатку. Дістав його з коробочки, а в дідусевій дерев'яній скриньці, де зберігалось всяке рибальське причандалля, знайшов моток шнура. Примоцював грузило, потім міцно прив'язав трійчатку. У човні лежало кілька черепашок-перлівниць, Васильок з трудом порозчепляв ніжиком стулки, нанизав на гачок ціле гроно м'ясистих язичків.

Бульх — і наживка пішла на глибину.

"Як мала не ловиться, то на велику спробуємо, — подумав Васильок. — Тут же, біля Столика, яма, а в ній соми водяться, казав дідусь".

Другий кінець шнура Васильок прив'язав до мостика, що на кормі. А з-під мостика витягнув клоавку — невелику, з довгим, чудернацьки вигнутим держакон ложечку, яку вирізьбив дідусь. Цією клоавкою він сомів приманює.

Клок-клок — забив Васильок ложечкою по воді. Клок-клок.

Аж тут почала риба братися, і Васильок про все на світі забувся. Правда, то була верховодка, на яку рибалки не дуже охочі, але Васильок смикав одну за одною.

Він не одразу збагнув, чому це човна почало водити туди-сюди. Та погляд його упав на шнур, і Васильок вхопився за нього — шнур бринів, як туго натягнута тятива. Васильок цупив шнура з усієї сили, а він то піддавався, то знову натягувався, аж впинався у долоні.

"Аби тільки човна не зірвало з якоря, — шепотів Васильок. — А я тебе виводжу..."

— Тягни, хутчіш тягни! — кричав з острівця Михайлик.

Еге, так і потягнеш! Та й поспіх, це знав Васильок, тут не потрібен. Треба, щоб рибина ослабнула.

Нарешті шнур пішов легше, Васильок однією рукою намотував його на весло, а другою — підтягував рибину.

Коли з води показалася величезна пащека з обвислими вусами, у Василька затремтіли не тільки руки, а й коліна. Ще мить — і риба буде у човні. Васильок

нахилився, аби підхопити її, і тут рибина різко крутонулася, збурунивши воду, смикнула шнура. Зблиснуло весло, боляче вдарило Василька по коліну.

Отямився вже у воді.

— На човна вилазь, на човна! — гукав Михайлик.

Човен плавав догори дном, Васильок ледве вибрався на нього. Ось тобі й маєш замість риби раки!..

Деякий час лежав пластом, обхопивши руками човна. Але ж треба якось добиратися до берега. І тут човна знову почало водити туди-сюди. "Значить, риба не зірвалася, — зрадив Васильок. — Гачка не подужала розігнути, і шнур міцний виявився". Але як далі воювати з рибиною?

А на Столику галасував Михайлик.

Он, мабуть, хтось почув його, пливе сюди. Ще на кпини візьмуть за таку риболовлю...

На щастя, то був не хто інший, а дядько Митро. Нічого не розпитуючи, він здійняв Василька з перекинутої довбанки, посадив у свого човна, вистеленого м'яким сіном.

— Там рибина спіймалася, ве-еличезна, — цокотів зубами Васильок. — На вашу трійчатку.

— Та ну! Де ж вона?

— Я за шнура тягнув, а вона як рвоне! А я — беркиць у воду! — розказував Васильок.

Дядько Митро придивився до води, потім підчепив рукояткою весла шнур, потягнув до себе.

— А ти підсаку он бери, та не прогав! — кинув Василькові.

І знову з води показалася величезна пащека, Васильок вправно підвів під рибину підсаку. У чотири руки вони перевалили важку підсаку в човен.

— Оце-то сомище! — витанцьовував по всьому Столику Михайлик, неначе індієць.

Коли припливли до причалу, дядько Митро просилив через сомові зябра гладеньку вербову гілляку. Допоміг хлопцям здійняти її на плечі.

Несли сома через городи. У долині дядько Арсен косив траву для теляти.

— О! — забачивши рибалок з уловом, відкрив рота та й стояв так у здивуванні.

— Мабуть, приглушеного прибило до берега? — почули вони вже услід.

— Приглушеного! — засміявся Михайлик.

Несімо сома прямо до дідуся! — вирішив Васильок. — Юшки наваримо.

— Та із цього сома на все наше село юшки буде! — захоплено казав Михайлик.

Занесли сома у хату, як поклали на лаву, то хвіст на ній не вмістився трохи.

Дідусь звівся на полику, очі у нього заблищали.

— Невже самі впіймали? З пуд буде, не менше.

— А самі. Та ще дядько Митро допоміг.

Мама, що сиділа біля дідуся, кинулася до Василька, почала здійсмати з нього мокрий одяг.

— Та я вже висох! — крутився Васильок.

Проте мама перевдягнула його в довжелезну дідусеву сорочку. Він такий смішний був у тій полотняній сорочці, що Михайлик запирхав. Васильок ніби не помітив того, він схилився над лавою і проводив долонею по сомові, наче відміряв:

— Оце Михайликові буде, а це — дядькові Митру, а це — нам на юшку.

Невдовзі юшка вже закипала в казанку на плитці, духмяний запах сповнював хату.

— Ось і мені тепліше стало від вашого рибальського щастя, — сказав дідусь.

Васильок з Михайликом, що вже сиділи за столом, тримаючи наготові дерев'яні ложки, тільки презирнулися.